Debrecen, 1894. **XXI. évfolyam 15. sz.** **Csütörtök január 18.**

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, a vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPART KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:
és
Kiadóhivatal:
Fő-utcza, Simonffy-ház, a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel.

A szabadság védelmére!

Budapest, jan. 17.

(T.) És mindezek, a 19. század végén a haladás csodás, és a fölvilágosodottság nagy korszakában, szemeink előtt folynak le. Mi pedig a társadalom, mintha meg lennénk babonázva, igézve, mintha a sötétség szellemének lehe megdermesztett volna, némán, mozdúlatlanúl nézzük a szabad szellemen a reakció fekete szörnye által elkövetni szándékolt rablógyilkosságot.

Ha ez igy megy, ha a társadalom meg nem mozdúl, ha engedi hogy a sötétség szellemei a szabadság élő testét vagdalhassák, hogy az ultramontanizmus fejszéje a szabadság fájának törzsén irtó munkáját háboríthatlanúl végezhesse, hát akkor jól van, nincs mit tennünk Ha a társadalom belenyugszik abba, hogy a szabadságért már annyi szív hiába onta vért, s keservében annyi hő kebel repedt meg, s a küzdő századokkal szembe szálló fekete sereg minden eddigi vívmányt egy csapásra megsemmisítsen, akkor nagyon természetes, nem lehet róla tenni: ámde a mai felvilágosodott társadalomról ilyesmit feltételezni nem merünk!

A szabadság, a haladás, a szellem vivmányainak legszentebbje, a vallási türelem van veszélyeztetve. Középkorú fekete lelkek kelnek ki oduikból és szórják közénk a meghasonlás üszkét. Ez nem párt-kérdés, itt nem egyes pártok érdeke vagy politikája, hanem az ország összes lakosságának békéje meg van támadva. A veszély nem a szabadelvű pártot, hanem mindnyájunknak évszázadok béke korszakán át kiküzdött közös kincsét, a szabadelvűséget, a demokraciát, az egyetértést fenyegeti. A nemzet által ujjongva fogadott polgárminiszterelnök liberalis zászlóját csoportosan hagyják el a hét ágú koronások és papem berek, országszerte mozog a talaj a reakció halállovának dobogása alatt.

Egy ujabb tatárpusztítás korszaka előtt állunk a szellemi téren. A ránk törni akaró fekete tábor pusztítással fenyegeti minden eddigi vívmányainkat, osztályok és szekták uralmának vérvörös szövétneke pislog a nehéz felhőkkel bevont fekete égen. A Petőfi „Talpra magyar“-jának kellene vágig harsogni az országon, hadd zúdítaná föl a nép viharját s e vihar tépne szét minden hálót, melylyel a szabadság szellemét körül fonni akarják.

A szabadelvűség ügye veszélyben! A szabadelvűség megmentésére egyesülni kell minden pártnak. Ha a sötétség össze fog a világosság ellen, a világosság is fogjon össze a sötétség ellen: Mutassa meg ez a küzdelem, hogy Isten akarata kivel van?

Minden vallás felvilágosodottjai egy zászló alá! Hiszen magyaráznunk sem kell, hogy itt sem vallás, sem lelkiismeret nincs fenyegetve. Már akkor megírtuk mi ezt; mikor Apponyi Albert a most szőnyegen forgó polgári házasságot proponálta. Megirtuk már akkor, hogy ez színész, hogy Apponyi cserben fogja hagyni a javaslatot és ellene fog fordulni. Itt a kath. autonomiának a kath. főpapság érdekébeni életbeléptetése a főkérdés. Ha a kormány a főpapok javaslatát elfogadta volna, amely javaslatnak az lenne a célja, hogy a papi vagyont a kath. főpapságnak örök időkre biztosítsa s az állam beleszólása alól kivegye, — ha mondom, a kormány ebbe a propozícióba bele ment volna, ennek az árán szívesen koncedálták volna a polgári házasságot, de mert a Wekerle-kormány ezt a hatalmas hierarchiát az államhatalomtól függetlenné tenni nem akarja, zudul föl ellene az egész pokol.

És a fekete seregnek ezen küzdelmével szemben, a kesztyüt csakis a társadalom veheti föl: az a társadalom, amelynek épp ugy egyesülnie kell amazok ellen, mint ahogy amazok egyesülnek mi ellenünk, kik a szabadelvűség minden eddigi vivmányait fenyegetik.

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Kényes tárgy.

Marco Brociner után: Hajdu József.

Valamelyik müvében — ha nem csalódom a „Szörnyü talány“ cimü regényében — Bourget a legmesszemenőbb analyzissel festi egy szép asszony lelkivilágát, a ki egy férfit forró szenvedélylyel szeret és mégis megcsalja, elámitja. A költő egyik motivumot a másikra halmoz. Hősnőjének kedélyvilágában nyilvánuló még oly halkan kiejtett érzetet is megvilágitja, mignem hóditó hatalmával egy pozsgás piros arczu alak tárul szemeink elé. És mégis, ha mi ezen alakot alapos megfigyelés tárgyává tesszük, ugy tetszik, mintha valami idegenszerüérthetetlen és irrationalis egyénre akadtunk volna, és becsapjuk a könyvet, a miközben ajkainkon ama aggasztó kérdés lebben el: miért? Miért oly családrol emez alapjában oly nemes nő? A költő szomoruan rázza a fejét: én magam sem tudom miért, dacára annak, — hogy minden physiologiai tehetségemet latba tevém. Mert ott ezen nő lelkének mélyében valami átláthatatlan setétség lappang, valami hatalmas ösztön, talán lényének titkos eredete, ez éppen ama szörnyü talány, a melynek megoldásán hasztalan töröm a fejemet. És ezen, az ő belvilágának ösztönénél fogva oly családrol és hazug nő a modern irodalomban mintegy typikus alak állittatik lelki szemeink elé. Bárhová vessük is tekintetünket, mindenütt feltalálhatjuk e nőt, a kinek ajkain fáradt mosoly, szintját szó szemeiben pedig ritka fény honol. Ugyan létezhetnek emberek, a kik előtt az ilyen nők tetszenek, de azok aligha nősek. Előbb azt hirdették neki: hogy az a nő, ki titeket megcsal, könnyelmü és megvetésre méltó teremtés. Most azonban a modern költőknek eme tanai csengenek fülükbe. Az ámitás ösztöne valami talányszerü, egy végzet, a melybe csendes odaadással bele kell nyugodnotok. Szegény nős embernek talán jóravaló, derék neje van de ha ő ezen tanok hatása alatt derült szemeibe tekint, mégis kétkedő érzet szállja meg. „Talán, igy vélekedik most, „e nyugodt lélek mélyében is fészkel valami átláthatatlan, sötétes legyőzhetetlen ösztön, lényének titkos eredete, a mely egy napon kifejezésre fog jutni. „ És homloka redőkbe vonul, lelki nyugalma oda van szivére nehéz nyomás nehezedik . . .“

* * *

Természetesen az ily férjek kedély-világát könnyebb megnyugtatni. E müvészetekben, a melyeket a modern költők tárnak fel előttünk, sok a szemfényvesztés. Még vannak erényes nők. De az erény valami közönséges, egyszerü és csekély szórakoztatást nyujt. A költőknek ellenben komplikált, téveteg lelkiállapotok a szerelem és hütlenség, az odaadás és hütlenség, az odaadás és hütlen könnyelmüség, a forró szenvedély és merev érzelem hidegség, a tüz és jég csodás vegyületére van szükségük. Az életben azonban, hála az egek urának, ritkán akadunk ilyen asszonyokra. Azért hát ne essetek mindjárt kétségbe. Bizzál feleségedben! De hogyan, ha a költőknek a tudomány embere nyujt segédkezetet és egy komoly buvár, minő Lombroso erősiti meg érveléseiket? Akkor bizony komolyivá kezd válni a dolog. Ritka csodabogár ez a tudós professor. Nem régen kisérlé meg bebizonyitani, hogy nem a nők, hanem a férfiak alkotják a gyönge nemet. És most ugyanez a tudós a „Frankfurter Zeitung“-ban közöl egy értekezést, a melyben kifejteni igyekszik, hogy a hazugság a nőnek veleszületett tulajdona, a melyről őket leszoktatni nem áll emberi hatalmunkban, u. is ez az ő különleges physiologiai sajátságaik közé tartozik. A nő — igy érvel e tudós, — esztétikai alapokból kifolyólag hazudni kénytelenittetik az ő egyénisége, szemérmetessége, itélő tehetségeinek hiányossága folytán és ama törekvésből kifolyólag, hogy mindenáron érdekesnek akar feltünni, de meg végül anyai hivatása is hozza ezt magával. Igen, szent anyai hivatásánál fogva, miután a gyermeknevelés a hazugságok egész láncolatával van összekötve, a melynek célja a nemi vonatkozásokat elpalástolni. Ezek szerint hát a nő egész éltén keresztül egy nagy gyerek és egy még hazugabb teremtés!

* * *

A hazugság elleni küzdelem a jelenkor kimagasló és tiszteletreméltó jelensége. A hazugság mindenütt tért hódit magának és mindenhol feltalálható; a társadalmi, állami és a szellemi életben egyaránt. E jelenség már maga csalhatatlan bizonyitéka korunk finom erkölcsi érzékiségének. Ha tehát egy Ibsen, Tolstoj a modern házasságok hazugságai felül elmélkedik, ugy tetszésünknek tapsokkal adunk kifejezést. De a nők nagy táborát hazugság miatt pellengérre állitani és bennök a nőknek öröklött bünét fel fedezni vélni, a melytől nincs abszolucio, bizony soknak szeget üt a fejébe. Lombroso mindenesetre megelégszik azzal, hogy a tényállást kifejtette. A végkövetkeztetéseket másnak engedi át. Nem régiben már fel is lépett egy apostol, a ki Lombroso érvelései nyomán levonta a do-

Jaj a szabadelvűségnek, ha ezek találnak diadalra jutni. Az abszolutizmus igája után az ultramontanizmus igája következnék.

— **Országgyülés.** Első munka-napja volt tegnap a képviselőháznak a karácsonyi és ujévi szünet után. Hasznos munkával kezdette meg müködését: a telepitési törvényjavaslatot tárgyalta. A napirend előtt azonban Hermann Ottó tett rövid nyilatkozatot, melyben tiltakozott a tegnapi katholikus nagygyülésnek a parlament ellen fordult tendenciája ellenében. Utána Ugron Gábor vette védelmébe a nagygyülést. A telepitési törvényjavaslatot a pénzügyi és közgazdasági bizottságok nevében Hegedüs Sándor és Sztáray István gróf előadók igen szép beszédekben ajánlották elfogadásra s a ház általánosságban és részleteiben is egyhangulag fogadta azt el. A vitában részt vettek a szabadelvü párt részéről Bethlen András gróf földmüvelési miniszter, Fejér Miklós, Pálffy Elemér gróf, Bessenyey Ferenc és Sztáray István gróf előadó, az ellenzékről pedig Bethlen Gergely gróf, Mülek Lajos, Madarász József, Hajós József és Ugron Gábor. Az ülés végén Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt Molnár József interpellációjára, a vidéki pénzintézetek helyzete tárgyában.

— **A kath. nagygyülés határozatai.** A budapesti kath nagygyülés egyhangulag hozott határozatai röviden következőkben foglalhatók össze: Minden katholikus tőle telhetőleg a katholikus egyleti élet előmozditására törekedjék. A polgárok községi, hatósági és országos képviseleti választásaiban részt vegyenek és ott megbizható katholikus férfiakra és ilyenek hiányában csak arra szavazzanak, ki a katholikus hitet és egyházat meg nem támadja, hanem annak védelmére vállalkozik és ezt határozottan meg is fogadja. Kötelesség szakadatlanul szorgalmazni az 1868: LIII. t.-c. módositását s az idevonatkozó miniszteri rendeletek visszavonását. Kivánja továbbá a kath. nagygyülés az autonomiát. Törekedni kell mindenütt katholikus kisdedóvodák, népiskolák létesitésére; kivánni kell, hogy a kath. középiskolákban és jogakadémiákban a kath. egyház befolyása és vezetése érvényesüljön s a budapesti egyetem kath. jellegüvé tétessék. Végül a kath. nagygyülés a polgári házasság törvénybe iktatása ellen jelenleg minden törvényes uton és módon küzdeni fog és ha ez mégis megtörténnék, ennek másitása érdekében nem szünik meg e küzdelmet ugyanazon törvényes uton tovább is folytatni.

— **Belföldi hirek.** (Ő Felsége távirata a kath. nagygyülés bez) Általánosan feltünt, hogy ő Felsége távirata a kath. nagygyüléshez oly korán érkezett meg. Ennek az a magyarázata, hogy nem is a nagygyülés, hanem ennek rendezősége még a déli órákban intézett táviratot ő Felségéhez és igy érkezett meg ő Felsége válasza már 2 órakor, tehát a nagygyülés megnyitása előtt. — (Kilépések a szabadelvü pártból.) Gróf Szapáry Gyula a volt miniszterelnök bejelentette kilépését a szabadelvü párt kötelékéből azzal az indokolással, hogy az egyházpolitikai reformok szerinte egy szerre nem, csak fokozatosan léptethetők életbe Szintén kiléptek a szabadelvü pártból: gróf Andrássy Sándor, Kubina József s mint a M U. értesül ki fognak még lépni: gróf Gyürky Ábrahám, Kammerer Ernő, Lévay József és Zsámbokréty József. A szabadelvüpárti klubnak főrendiházi tagjai közül Zichy Ferenc gr és fiai, Zichy József gr. a volt pozsonyi főispán és Zichy Ágost gr. volt fiumei kormányzó, bejelentették a pártkör elnökének kilépésüket. A szabadelvü pártból tegnap még Sipeky Sándor és Dégen Gusztáv léptek ki, (A kongrua rendezése.) A magyar püspök és a szerzetesrendek küldöttei tegnap ültek össze a kongrua kérdés tárgyalásra. A gyülésen Samassa József egri érsek elnökölt. A gyülés határozatképp kimondotta, hogy a kongruában részesülő lelkészkedő papság és javadalmasok javai irassanak össze. — A jelenlevő szerzetesrendek főnökei ez alól az intézkedés alól magukat kivétetni kérték. Ezzel az ülés véget ért (A bécsi nemzetközi, katonai és élelmezési kiállitásra) nézve a magyar kormány elhatározta, hogy az országhoz méltón fogja Magyarországot képviseltetni. A kiállitás elnökéül, a miniszterelnök Harkányi Frigyes orsz. képviselőt hozta javaslatba, ki ez állásra ki is fog neveztetni. —

— **Külföldi hirek.** (A porosz országgyülést) tegnap nyitotta meg Vilmos császár olyan trónbeszéddel, melynek legjelentékenyebb része a mezőgazdasági kérdéssel foglalkozik és a mely mérsékelt és biztató hangjával nyilván arra van szánva, hogy az agráriusokat a birodalmi kereskedelmi politikával kibékitse. (A forrongó Itália) Umbertó király valamennyi miniszter által ellenjegyzett rendeletet adott ki, a mely Massa-Carrara tartományra kimondja az ostromállapotot és Hensch tábornokot korlátlan hatalommal rendkivüli biztosnak nevezi ki. A tábornok Massaba érkezett és azonnal átvette királyi biztosi hivatalát.

A ref. felsőbb leányiskola és a város.

Debrecen, január 18.

Debrecen város közgyülése még 1890-ben **100.000 frt** alapitványt szavazott meg hozzájárulásképen a debreceni ev. ref. egyház felsőbb leányiskolája kifejlesztésére és fenntartására s ezenkivül 15000 frt segélyt az iskola épitésére.

Ennek ellenében a város, mely ily módon és olcsó áron megszabadult attól, hogy maga állitson tartson fenn felsőbb, avagy polgári leányiskolát, és kikötötte, hogy a felsőbb leányiskolát fenntartó ref. egyház község egyenlő tandij mellett vegyen fel az intézetbe bármely vallásfelekezethez tartozó növendéket; a hozzájárulás arányában pedig a felügyeletből részt biztositott magának a nemes város, a mit már gyakorol is.

Dacára ez elmondottaknak, dacára annak, hogy a hozzájárulás felsőbb jóváhagyást nyert, a közgyülés pedig gondoskodott — az alap beszerzéséről — a felsőbb leányiskola két évi fennállása óta a 15,000 frt épitési hozzájáruláson kivül egy árvakrajcárt se kapott a várostól, aminek különféle okai vannak. Az első tanévben azért nem adta ki a város a 100,000 frt alapitvány kamatját, mert az internatus nem nyilott meg. Most már van internatus is, — de most meg az okoz nehézséget, hogy az eddig idevonatkozólag hozott közgyülési határozatokban óvatosan kerülve van annak az összegnek szabatos meghatározása, amely a felsőbb leányiskolát a város pénztárából az alapitvány után megilleti.

---

logból a következtetéseket és egyszersmind a módját is feltalálta annak, miként lehet a nők hazugságaival boldogulni. Dr. Bruno Wille a berlini socialista táborban az „ifjak részére“ e tudós férfiu. Nem szabad — igy oktat a világjavitó — leányokat többé a nemi problemát illetőleg bizonytalanságban felnőni hagyni, hanem hirdetnünk kell nekik az igazságot, a teljes igazságot; söt e célból Dr. Wilie egy egész kis kátét összeállitott a fiatal lányok használatára. Érdekes e könyvecske, a melyben nekik az igazság egész lepezetlenül fel van tárva. — Sok minden feltalálható e könyben, söt még oly dolgok is, a melyeket eddig elég bölcsen elhallgattak előttük és még sok más egyebet. És ezen leányok, a kik még zsenge korukban mindent megtudnak — ugy reméli Dr. Wille — okos, bölcs és kész befejezett emberi lényekké válnak.

* * *

Léteznek ugyan hazugságok, amelyek a kedély romlottságának a kifolyásai, ezek természetesen kárhoztatandók és a nevelésnek a feladata őket leszoktatni. De léteznek szükségszerü, szép és elszivelhető hazugságok is, amelyeket nem szivesen akarnók mellőzni. Ugyan Lombroso, e socialista világjavitó meggondolta légyen-e, mit tesz az, a női nemet ugy nevelni, hogy belőlük a hazugságot, ez eredeti ösztönt teljesen kiirtsuk! Tudják-e, mily elenyésző csekély az erkölcsi haszon és mily nagy pótolhatatlan volna az igaz nőiesség kihalása feletti veszteségünk érzete, ha e célok eléretnének.

Megfontolták légyen-e, hogy ez által sok minden tovatünne, a miáltal a nők magukat szép, kedves és tetszetősnek akarják feltüntetni? Mert léteznek titokszerü hazugságok is, amelyeket óvni kell, miként a szent mysteriumokat. Az ily hazugságokat megbolygatni egyértelmü a vandalizmussal. Ezt a nagy költő Chateaubriand, aki az Istentől jámbor kedélyylel lett megáldva, már akkoriban hirdette, mikor még mi sejtelmünk sem volt e problema felől, amelyek megoldásán manapság oly sokan törik a fejüket, eme fenséges szavakat: „Nincs valamivel szebb, édesebb és fenségesebb e világi életben, mint a titokszerüség. A legcsodálatosabb érzelmek azok, amelyek bennünket egyideüleg megindítanak és zavarttá tesznek Szemérmetesség, szüzies szerelem csupa titokszerüségek! (Lombroso szerint merő hazugság) Vajjon az ártatlanság, amely lényénél fogva szent tudatlanság, nem e a megmagyarázhatlan mysterium? A nők nem tudnak, de ne is éljenek mysteriumok nélkül.

* * *

Én pedig a mondó vagyok: ne hazugság nélkül! Értsük meg azonban jól: én nem értem alatta a brutális hazugságot, hanem ama finoman szőtt hazugságot, a mely mindenha előáll, ha a durva valóságnak szép látszatot akarunk kölcsönözni. Ugyan pl. mi egyéb az udvariasság, mint finom, szeretetreméltó hazugság, nem más, mint hamis érem, a társaságban való finomabb érintkezés céljából? Mi maga a müvészet? Egy fenséges, szivemelő hazugság! Cifra szemfényvesztés! Elragadó illuzió! Illuzió, csalódás és ösztön nélkül, és ama kényszer hatása nélkül, egy fantasztikus hozzáadás, egy allegorikus nemesitő szó által, egy szépitő, hizelgő képpel a dolgok tiszta valódiságát dicsőiteni, mily kecstelen volna az élet, mily nyárspolgárias és mily sivár! Azért ne korholjátok a nőnek kicsinyes, ártatlan hazugságait, a ki mindenkép behizelegni akarja magát, a ki tetszeni vágyik, a ki szerelmünket meghóditani törekszik! E hazugságok megtámadhatatlan hozományként tekintendők, a melyet a jóságos természet kölcsönzött nekik, a mely okosabb, mint a természetes humor. És próbaljátok meg csak egyszer! Irtsátok csak ki a hazugságot az ő szellemi szervezetükből, a nők kedélyvilágából és a nőknek varázsereje egyszersmindenkorra oda lett!

Ha előttünk egy józan, hidegen gondolkozó, a megvesztegethetlen igazságérzettől mélyen áthatott női lény állna előttünk, talán tiszteletteljesen meghajtanók előtte a kalapunkat! Azonban kérdések kérdése, valóban ugyan az a nő volna-e ez, a ki bennünket magához vonz, a ki bennünket lelkesit, hevit, és kélyittassá tesz, a kit gyülölünk, megvetünk és aztán ujból még nagyobb odaadással szeretünk? Ama nőt, a kit maga Lombroso lelkesült szavakkal dicsőit, a kinek lelke tele csábos ösvénnyel, édes és borzongó titkokkal? Egy férfi, kinek a rideg tudomány redőket vájt homlokába, talán nem fogja belátni akarni, egy socialis apostol e felett szánalommal fog mosolyogni.

De, ha tudni vágytok, minő üdvöt rejt magában időnként maga a hazugság, ugy forduljatok egy olyan költőhöz, a minő Heinrich Heine, a ki is inkább asszony, mint férfi volt, és ti az ujjongó, nevetséges, sokak előtt titokszerüleg hangzó feleletet fogjátok kapni:

In den Küssen welche Lüge!
Welche Wonne in dem Schein!
Süss ist das Betrügen,
Süsser das Betrogen sein.

A 100,000 frtos alapitvány ügyének rendezését kéri tehát a város és a ref. egyház által az iskolák ügyében alakitott vegyes küldöttség, mely január 10-ikén tartott üléséből Könyves Tóth Mihály lelkész és Simonffy Imre királyi tanácsos, polgármester, bizottsági elnökök és Jeney Miklós bizottsági jegyző által aláirott terjedelmes kérvényt adott be a városi közgyüléshez, kifejtvén abban az ügy egész történetét kezdettől fogva máig. A bizottság következő négy pontban foglalta össze bőven indokolt kéréseit:

„1., Miután a felsőbb leányn-velő-intézetet a 100000 frt. tőke kamatainak megfelelő városi hozzájárulás már az 1891. szept. 1-től fogva kétségtelenül megilleti: méltóztassék a tek. bizotts. közgyülés az 1891/2 iskolai évről még fent levő, valamint az 1892/3 iskolai évről a $^{2255}/_{1893}$ sz. tanácsi végzéssel már kiutalt városi hozzajárulás fejében az internátus előállitásával és berendezésével felmerült 8012 frt. 60 kr. költség kifizetését elvállalni, illetve ez összeget az emlitett két iskolai évről szóló hozzájárulás fejében segély cimén az intézetet fentartó ev. ref. egyház részére kiutalni, mely esetre azon két tanévről járó hozzá járulási összegre nézve az ev. ref. egyház kielégitettnek lesz tekintendő.

2) Hogy pedig a jövőt illetőleg minden ilyen kérdésnek eleje vétessék, a $^{2314}/_{1891}$. sz. belügyminiszteri rendelet értelmében méltóztassék már most elrendelni, hogy azon 100.000 frt összeg, mint a nagy kölcsön részlete sürgösen fel vétessék, s a 117/6384—1890. bkgy. sz. közgyülési határozatban és a $^{2314}/_{1891}$. sz. belügyminiszteri rendeletben foglalt feltételek szerint, külön alkapitvány gyanánt kezeltessék.

3) Amennyiben pedig a $^{2255}/_{1893}$. sz. tanácsi végzésben foglalt azon meghagyásnak, hogy az 1893/94. iskolai évre járó hozzájárulás az 1894. évi költségvetésbe felvétessék, — elég nem tétetett s igy az intézetnek megfelelő kiadásai már az 1893. szept. 1-től fogva fedezetlenül vannak: addig is, mig a 2. pont szerinti 100 000 frt alapitvány megalkotható és jövedelmeztethető lesz — méltóztassék elrendelni, hogy az ezen tanévre járó hozzájárulás 5000 frt összegben az 1894. évi rendszeri költség vetés terhére pótólag felvétessék és ez összeg haladéktalanul kiadassék, minthogy ez összeg — legkésőbb 1894. márc 1-ig tanári fizetésekre lesz forditandó."

A kérvény egyik fontos tárgyát fogja képezni a januári közgyülésnek.

Irodalom — Művészet.

* **Jókai alapitványa.** Jókai Mór a magyar tudományos akadémia részére 2000 koronát ajánlott fel alapitványul. Ezzel alapitványainak összege 12,000 koronára megy.

Szinház.

* **Százharmadik előadás.** Herczeg Ferencznek — ennek az oly rohamosan népszerüvé vált fiatal irónak — „Adolovai nábob leánya" cimű szinmüve kedvelt és többször megkivánt darabja lett a hazai szinpadoknak. Azért, mert az élet tükröződik és élő alakok mozognak benne, még pedig érdekes élet, érdekes alakok, amaz illő változatossággal, ezek pedig szép számmal. Jó mester az, a ki több legényt foglalkoztat. Herczeg darabját tegnap is szép számú közönség nézte végig. Ki kell emelnünk az összevágó s jó fegyelmezett előadást és a mint már a darabban sincsen szenzációs szerep, de mindenkinek csaknem egyformán jut ki a pointe-ekből, a hatásból, ugy tegnap is az előadás tetszett a maga egészében, de a közönség egy szereplő kedvéért sem jött hevülésbe. — Legérdekesebb alakjai a darabnak mindenesetre az uniformist-viselő urak. Az uniformisok (p. o. a vidéki tüzoltóknak való keskeny kabátgallérok) mellesleg mondva — nem valami elegánsak. A tavalyiak jobban festettek. Maga, az uniformisok tartalma részben kielégitett; Péchy lényében megvan a Szentirmai százados szerepéhez illő higgadt komolyság; ő és Csiki László (Tarján főhadnagy) viselték az egyenruhát kellő sikkel. Csiki azonban annyira nem alakitott, hogy még a mas kjára sem forditott gondot. Kezei téglavörösre, orra mész fehérre voltak festve s Tarján virulóbban nézett ki betegsége után, mint előtte. Tapolczai (Loránt hadnagy) rossz kedvvel játszott s az egyenruhát sem ő, sem — Rózsahegyi (Biliczky herceg hadapród) nem tudták viselni. — Rózsahegyiben mindig van egy kis Kósza Gyurka vagy Mádi Simi, a mely szerepekben különben igen jó, de mint tegnap, ugy uri szerepeiben máskor sem találja el a kellő maszkot. Micsoda clown volt ez a herceg, micsoda másodéves önkéntes ez a hadapród! Cserni Brta (Vilma) igen szépen játszott a III-dik felvonásban, mikor Tarjánt kikosarazza. A büszkeség és szerelem lelki-harca itt játékában frappans kifejezést nyert. E jelenet után hangzott el tegnap este a legerősebb taps. Bogyó Ilonka (Szentirmayné) szerepének első részében rokonszenves volt, aztán affektált, Kiss Irén (Domaháziné) tegnap csak beugrott ebbe a szerepbe s némi indispoziciót sejtetett. Sándor Emil charakterisztikus Jób Sándor, Hevesi fanyar és nem is főuri alakot produkált mint Merlin báró, Püspöki Imre (Merlin ügyvédje) kis szerepet játszott, a mi a szintársulat ez előkelő müvészének oly gyakori sorsa, hogy szinte „difficile est satyram non scribere" és játszottak Sólyom Lajos (Szklabonyai), Némethy József (Jób ügyvédje) ki jóalak volt sat. Az ügyes rendezés Péchy Kálmánt dicséri.

Vegyes hirek.

* **A király Budapesten.** A király tegnap reggel a székes fővárosba érkezett. A király kiséretében voltak grót Paar és Bolfrass főhadsegédek, Saint-Quentin százados és Pápay a kabinetiroda főnöke. A király fogadására a pályaudvarban megjelentek Benicky Ferenc, Pestmegye főispánja, Ráth Károly főpolgármester és dr. Séllyei Sándor főkapitány. A király legelébb is Ráth Károly főpolgármestert szólitotta meg s a főpolgármester rövid üdvözlésére ezt felelte:

— Igen örvendek, hogy ismét kedvelt fővárosomban vagyok és hosszabb időt tölthetek itt.

E szavaihoz hozzátette a király:

— Nem mulaszthatom el örömömet kifejezni a fölött, hogy a fővárosra nézve olyan fontos kaszárnyák ügye végre szerencsés megoldás elé jutott.

A főpolgármester erre megjegyezte, hogy a főváros a király kegyének köszönheti, hogy a kaszárnyák ügye szerencsésen meg lesz oldható.

— A főváros fejlődésére és haladására nézve — fejezte be a főpolgármester — rendkivül fontos ügyben csakis felséged legmagasabb jóakaratával érhetünk célt.

A király erre ezt felelte:

— Mindig érdeklődöm kedvelt fővárosom érdekei iránt és remélem, hogy ebben a fontos kérdésben is előnyös eredményt ér el.

A király délben a Képzőmüvészeti társaság téli kiállitását nézte meg, a hol egy teljes óra hosszat volt és mikor elment, megelégedését fejezte ki a tárlat szépségén és a magyar müvészetnek ujabban tapasztalt haladásán.

* **Kossuth Lajos betegsége.** Megdöbbentő hirt jelentett a Neues Wiener Abendblatt, mely arról értesült Turinból, hogy Kossuth Lajos az influenza következtében, amely pár nap előtt ágyba döntötte, csaknem teljesen megvakult. — Egy turini távirat azonban, amely tegnap Kovács Etelkához érkezett, megnyugtatja mindazokat, akiket a szomoru hir megijesztett. A távirat, melyet Ruttkayné-Kossuth Lujza adott fel, a következő: Mindaketten sokkal jobban vagyunk. — Üdvözlettel Ruttkayné.

* **Jókai beszéde az ifjusághoz.** A „Kecskeméti Lapok" szerkesztősége meghatva attól a beszédtől, melyet Jókai az egyetemi ifjusághoz intézett, azt a kezdeményező inditványt teszi, hogy a szavak, a beszéd márványokbe vésessenek és a m. kir. egyetem falaiba alkalmas helyen befalaztassák; az erre szükséges költség közadakozásból gyüjtessék, mire a „Kecskeméti Lapok" szerkesztősége 5 frtot ad s ha az eszme pártolásra talál, a gyüjtést Kecskeméten tovább folytatni is hajlandó.

* **Éhinség Felsőmagyarországon.** Mint Ungmegye alispánja, Kende Géza több izben kijelentette; az északmagyarországi vizek áradása folytán a burgonya elrothadt s az a csekély pénz melyet a nép a vasuti épitkezéseknél és a kincstári erdőkben keresett, el fog fogyni tavaszra; ennek az lesz a következménye, hogy ha előbb nem is, de tavaszkor Ungmegyében s a szomszédos megyékben a legborzasztóbb éhinség fog beállani.

* **Vaillant leánya.** A biblia szerint nagy büntetése az, amely nemcsak a bünöst, hanem az ártatlan családját is sujtja. A bibliát kétezer évvel ezelőtt irták, az állitólagos barbár korban, ma a humanizmus századában szörnyüködve olvassuk a hetedik izig való átöröklés teóriáját. Párisi lapokban most olyan történetet olvasunk amely igazolja a bibliának régi mondását. Amig a bombavető Vaillant a siralomházban ül, kis leányát télmeztelenül, dideregve, az éhhalál küszöbén szedte fel egy kapu alatt Uzes hercegnő. Ismerősei, rokonai elfordultak a kis leánytól s maga az édes anyja taszitotta az utcára. A könyörületes hercegnő párttogásába vette a kis ártatlant és egy nevelőintézetben adta be. Megható jelenet volt, a mikor a hercegnő a leányt az apjához vitte. Vaillant, a ki a lapok szerint mindeddig egészen hidegvérüen viselkedett és idejét jegyzetek irásával töltötte, meghatva borult leányára és sirva mondott köszönetet a nemeslelkü hercegnőnek. A kis leány azonban nem sokáig maradt békés, uj otthonában. Mint Párisból táviratozzák, az anarkisták megbizottjai az intézetből elraboltak és elrejtették. Azt hiszik, hogy hercegnő befolyásától féltették a szegény gyermeket.

Helyi hirek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 **órakor**, csak esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelőhivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óraig tartatnak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreceni távirdahivatalnál január 18-án: borus, ködös száraz.

A debreceni állami időjelző állomás, jelentése. 1894. január hó 18-áu reggeli 7 órakor Hő mérséklet —15. C. fok. Légnyomás 770.6 milim. Szélirány északkeleti. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 02 millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet —8 fok. Legalacsonyabb hőm. —15 fok.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

A Göncy-egyesület „Otthon"-a (Kereszk-Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig. Találkozás ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Szinházi előadások kezdete este 7 órakor.

Január 20. d. u. 5 órakor az orvos gyógyszerész-egylet közgyülése.

Január 21. A „Zion“ közgyűlése d. e. 10 órakor a „Frohner“ szállodában.

Január 23 Állami mének kiosztása Debrecenben.

Január 24 Buday József gazdasági felolvasása d. u. 5 ó. a dohánytermelésről és kezelésről.

Január 25. Városi közgyűlés.

Januàr 27-én esküdtszéki tárgyalás (Sztán Péter Ujlaki Antal hirlapiró ellen.)

Február 10. d. u. 5-kor Szücs Mihály gazd tanint. tanár felolvasása.

Február 10-én esküdtszéki tárgyalás (Veres Lászlóné Vértesi Gyula és L. Hornyák Viktor ellen.)

Február 15-én esküdtszéki tárgyalás, (Csurka János és Mannó Kálmán Papp László ellen.)

Farsangi naptár.

Gazdászok táncestélye, **január 20-án**, az „Arany Bikā“-ban.

A függetlenségi kör bálja **január 20-án** a „Koronā“-ban.

Az „iparoskör“ téli táncvigalma, **január 21-én** Az „Arany Bika“ dísztermében.

A Polgári kör bálja **jan. 27-én** a Bikában.

Ács-bál a „Margit“ fürdő dísztermében, **jan. 27.**.

Szabó munkás k szakegyletének táncestélye **jan 28-án** a „Margit“ fürdőben.

Február 1. A vasuti üzletvezetőségi tisztviselők bálja az egyetem javára, az „Arany Bika“ dísztermében.

A debreceni jótékony nőegylet kartonbálja **február 3-án.**

A debr. iparos ifjuság önképző egyletének zártkörü táncvigalma **február 3-án.**

A kőmüves ifjuság táncvigalma a „Margit“-fürdő dísztermében, **február 3-án.**

Az Evang filléregylet tea estélye az „Arany Bikā“-ban, **február 10-én.**

A fodrászok táncvigalma a debreceni gyetem javára, a „Margit“-fürdő dísztermében **február 11-én.**

A zsidó ifjuság iskola bálja az „Arany-Bika“ vendéglő dísztermében **február 17-én.**

Hangverseny a debreceni egyetem és az EMKE javára a szinházban **február 23 án.**

Előfizetési felhivás.

A „Debreceni Ellenőr“ előfizetési ára:

Egy évre	10 frt — kr.
Fél évre	5 „ — „
Negyed évre	2 „ 50 „
Egy hóra	1 „ — „

Lapunk gyors kihordására minden erőnkből törekszünk. Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési összegeket mielőbb beküldeni szíveskedjenek.

A „Debreceni Ellenőr“ kiadó-hivatala.

A „Civis“ naptár még folyton kapható ugy a Csokonai nyomda és kiadó részvénytársaság irodájában, valamint minden könyvkereskedésben.

— **A fiumeiek fogadtatásának költségei.** A városi számvevőség elkészült a fiumei kirándulók fogadtatásakor felmerült költségek elszámolásával s erről szóló jelentését bemutatta a tanácsnak. A városi közgyülés fiumei vendégeink fogadtatására — tudvalevőleg — ötezer frtot szavazott meg s a számvevőség részletes kimutatása szerint ötezer frtba csakugyan belekerült a háromnapos vendéglátás. A hortobágyi kirándulásra megrendelt külön vonat, a hortobágyi megvendégelés, az ösmerkedési estély, a Bikában rendezett bankett, bérkocsik, elszállásolás, diszitések és más kiadások vették igénybe az ötezer frtot. A három napos ünnepélynek a debreceniek által kiváltott jegyekből tekintélyes bevétele is volt, melyet 2410 forint 17 krban mutat ki a végelszámolás: — a bevételt a kiadások fedezésére forditották, miáltal a házi pénztár vaódi kiadása 2589 frt 83 krt tesz. Elkelt 58 db. 10 frtos általános jegy, 35 db. 3 frtos közebéd jegy, 54 db. 4 frtos hortobágyi kirándulási jegy, 163 db. 1 frt 50 kros jegy az ösmerkedési estélyre, 1109 50 kros jegy a táncestélyre és 10415 db. 10 kros jegy a népünnepélyre. E számok illusztrálják azt a rendkivüli meleg érdeklődést is, amelylyel a debreceni közönség fiumei barátaink látogatását fogadták.

— **Debreceni egyetem.** Évtizedek óta nem volt Debrecen városa annyira tárgya az országos érdeklődésnek, sőt a külföldi nagy közlönyök méltatásának, mint most, a midőn a nagy célok iránt tanusitott bámulatos érzéknek birtokában, már legnagyobbrészt biztositotta a debreceni egyetem létesülését és létre hozta azt mint a Csokonai-szobrot, vagy egyéb a nemzeti kultura kiegészitő részét, országos diszt képező intézményét, kiváltképen a maga erejéből. Debrecen egyszerre nagyot nőtt a mivelt Europa szemében, a mit méltán megis érdemelt, mert az egyetemi mozgalomban valóságos trónkövetelő szerepét játszotta a többi egyetemi város humilláuus servuskodásai mellett. Még 30—40 gyüjtő-csoport számadása van hátra magában a városban, még sok tekintélyes és vagyonos polgár nem tette az oltárra a magához méltó áldozatát s látván azt hogy Debrecen komolyan akarja, a mibe fogott, most kezdik majd támogatni Debrecent a szomszédos egyházkerületek, — protestáns főurak és a protestántizmus tehetősebb hivei. — Csak egy-két egyén akadt Debrecenben, kit szük látköre szükkeble megfosztott attól a büszke érzettől, hogy ők is segitettek a haza, a hit és a város dicsőségének emelésében, mert adakozott és adakozik e városban mindenki, osztály- és vallásküloubség nélkül. Akkor fog majd az ország elámulni, mikor majd az öregek szólalnak meg utolsó akaratukban. Már is tudunk nagy összegü végrendelkezésekről s az évek folyamában százezrekre menő ily hagyaték vár a legméltóbb, legnemesebb örökösre, a debreceni protestáns egyetem eszméjére! Meg lesz a debreceni egyetem, mely ugyan a protestánsoké s a protestántizmusnak a tudással való testvéri voltát fogja hirdetni, de azért fel fogja tárni kapuit mindenki előtt, a ki tudni, tanulni, haladni kiván.

*

A csaknem mindennapi fényes eredményü kimutatások után egy gyüjtőpár munkájának eredményéről adunk számot. Ez a Dicsőfy József és Fekete István gyüjtése a Vargautcza második tizedében, a kik 86 koronát és 8 fillért gyüjtöttek. — Kiss Antal berettyószentmártoni ev. ref. lelkész és Gyáni Ferenc ottani jegyző 2—2 koronát küldöttek a püspöki hivatalhoz.

— **Dr Wolafka Nándor** — v. püspök, prépost, plébános — tudtunkkal — az egyedüli volt a ki Debrecenből részt vett a budapesti kath. naggyülésen. S inkább a nagyváradi káptalannak Szent Lászlóról nevezett prépost kanonoki stallumát a 9000 lelket számláló debreceni r. kath. egyházközséget képviselte Budapesten a népszerü püspök plébános, ki ékesen szóló tehetségét a nagygyülést követő óriási banketen ragyogtatta azzal a szép felköszöntővel, melyet grót Zichy Nándorra mondott, a kath. nagygyülés vezetőjére, mint a ki hitbuzgóságával és önzetlen hazafiságával például szolgálhat minden katholikusnak.

— **Személyi hirek.** Dr, Puky Endre lemondása folytán megüresedett közig. gyakornoki állásra grófi Dégenfeld József főispán gróf Dégenfeld Pál tb. aljegyzőt, ezen jeles képzettségü ifju főurat dijas joggyakornokká nevezte ki.

— **Hajduvármegye közigazgatási bizottságának** f. hó 16-án tartott ülésében gróf. Dégenfeld József főispán elnök elsőször bemutatta a bizottságnak a Sándor Kálmán kir. főmérnök áthelyezése folytán az itteni államépitészeti hivatal vezetésével megbizott s a bizottság ülésén ez alkalommal először megjelent Latinovics Mihály kir. mérnököt, ki is rövid szavakban kérte a bizottságot hogy őt bizalmával és támogatásával ajándékozza meg. Aztán a főispán az egyes bizottságok megalakitására hivta fel a bizottságot. — A fegyelmi biráskodást gyakorló fegyelmi választmány 1894. évi rendes tagjaiul az állami közegekből Szunyogh Sándor, Eötvös K. Lajos, a választott tagok közül Karap Móric és Csapó István, továbbá póttagokul a kormány közegeiből Latinovics Mihály s a választott tagok közül Soltész Farkas választattak meg. A fellebbezett árvaügyek elbirálására hivatott albizottság következőleg alakittatott meg: megválasztattak rendes tagokul Lévay Márton, Csapó István póttagul Soltész Farkas, a főispán részéről kineveztettek rendes tagokul Karap Móricz, dr. Czeglédi Mihály s póttagokul Kiszelák Sándor. A közig. erdészeti bizottság tagjaiul megválasztattak: elnökké dr. Varga Géza, alelnökké s egyszersmind egyik rendes tagjai Lévai Márton, második rendes tagja Dalmy László. Az erdei kihágási II-od foku birósághoz rendes tagokul megválaszttak Karap Móric, Lévay Márton, Padrah Sándor, Farkas Pál, póttagokul pedig dr. Ceglédy Mihály, Csapó István, Kovács Lajos és Kiszelák Sándor. — A vármegyei pótadók egyenkénti kivetése elleni felszólamlások elintézésére hivatott bizottság az 1894. évre a következőleg alakittatott meg. Megválasztattak rendes tagokul Karap Móric, Szunyogh Sándor, Szőllősy János és Kovács Lajos. A börtön vizsgáló bizottság tagjaiul a főispán által kineveztettek Karap Móric, Kovács Lajos, Lévay Márton és Farkas Pál. Törvényhatósági bizottsági tagokul két évi megbizással Karap Móric, Lévay Márton Padrah Sándor dr. Ceglédy Mihály és Csapó István választattak meg. — A belügyminiszter III-ad fokéig Kovács György h. böszörményi rendőralkapitányt hivatal vesztésre itélte. — A belügyminiszternek 100233/93. sz. körrendelete szerint hagyatéki eljárásban az eljáró ügyvédtől hitelesitett meghatalmazás nem követelhető. Katinovits Mihály kir. mérnök jelentette, hogy a debreceni-derecske-n.-létai vasut engedélyezésének az épitési engedély megadatott, s az épités központi felügyeletével Spanyi Kálmán miniszteri főmérnök bizatott meg.

— **Egyház.** A debreceni ev. ref. egyház tanácstermében e hó 21-ik napján d. e. 10 órakor közgyülés tartattik. Tárgy: adóügyi javaslat és folyó ügyek. A debreceni ev. ref. egyház tanácstermében e hó 20-ik napján d u. 3 órakor gazdasági ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

— **A kis boltosok baja.** A pénzes fiókok ellopása csak nem akar kimenni a divatból. De miért is hagynának félbe vele a tettesek, mikor ilyen módon könnyű szerrel csinos összegekhez juthatnak és még hozzá nem jár semmi veszedelemmel. A gazdátlanul hagyott boltból minden baj nélkül, elvihetik a mi nekik tetszik s hogy zaj nélkül ügyesen be tudnak jutni, bizonyitja az a számtalan eset mely már sok, mellékutczai üzlettulajdonosnak okozott kisebb nagyobb kárt. Tegnap este Fényes György kismesterutczai 1148. szám alatti szatócs boltjából vitték el ilyen formán a 8—10 forintot tevő napi bevételt. Ő is bement nehány pillanatra a belső szobába s mire kijött már elvitték a fiókot pénzestől. Jelentést tett a rendőrségnél.

— **Meghivo.** A debreczenben tartandó „Országos tanszerkiállitás“ előkészitő nagybizottságának tagjait, tehát a helybeli összes fő,- közép,- és elemi iskolák, valamennyi tanhatóságát és a sajtó kiküldött képviselőit tisztelettel kérem, hogy f. hó 20-án, szombaton d. u. 4 órakor legyenek szivesek, az intéző és sajtó-osztályok jelentései tudomásul vétele s egyes intézkedések megtétele céljából a kereskedelmi akadémia palotájának tanári gyüléstermében, lehetőleg teljes számban összejönni. Csiky Lajos, elnök.

— **Fizetés emelések az üzletvezetőségnél.** A M. Á. V. debreceni üzletvezetőségénél ujabban következő magasabb rangu magán tisztviselők nyertek magasabb fizetési dijosztályt-illetve előléptek felsőbb rangfokozatba: Schwand a Károly felügyelő üzletvezető helyettes 2500 frtról 2800 frtra, Kugler Mihály felügyelő a forgalmi és kereskedelmi osztály vezetője 2200 frtról 2500 frtra, Deutsch Adolf főmérnök felügyelővé, Pollák Lajos S.-A.-Ujhelyi forgalmi főnök felügyelővé, Lassgallner

Kálmán főmérnök, Kuthy Béla főmérnök és Bata Gábor főmérnök (1600—1800) I. oszt. főmérnökökké, Nagy Hugó ellenőr (Munkács) főellenőrré, Strobl Ferenc ellenőr főellenőrré, Eckstein Márk mérnök főmérnökké, Jeney István mérnök (Zilah) osztálymérnökké neveztettek ki.

— **A „Zion" egylet** — a mint már jelentettük — e hó 21-én d. e. 10 órakor tartja választó közgyülését a „Frohner"-szálloda termében. A választás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Halálozás.** Polgár Erszény Józsefné szül. Nyilas Juliánna asszony e hó 18-án reggeli ½3 órakor életének 61-iki évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A kedves halott földi részei e hó 19-én d. u. 2 órakor fognak a hatvan-csók-utcai 1449. számu házunktól a kistemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

— **Requiem Thuolt Istvánért.** Thuolt István m. pályii birtokos, volt 48-as honvéd és országgyülési képviselő lelki üdvéért hétfőn tartotta Makuc Ernő plébános a gyászmisét a hosszu-pályii róm. kat. templomban. A boldogult egyike volt azon hősöknek, kik 48—49-ben fegyverrel kezökben küzdötték végig a magyar szabadság harcait. A világosi fegyver-letétel után Törökországba, majd Amerikába menekült. Ez utóbbi helyen tizennyolc évig tartózkodott, de amerikai polgárjogot nem szerzett; mert szive-lelke szeretett hazájába vágyott vissza. 1867 ben vissza is jött s monostor-pályii birtokán gazdálkodással foglalkozott. Évek mulva itt részesült azon ritka szerencsében, hogy Amerikában lakó előkelő angol barátai, — egy szép májusi reggelen saját lakásában meglátogatták, a kiket ő igaz magyar vendégszeretettel fogadott Itt részesült azon megtiszteltetésben, hogy a hosszu-pályii kerület választ. polgárai 78—81 évi országgyülésre független s 48-as programmal őt választották meg képviselőnek.

— **Az urikocsisok** a mint már jelentettük e hó 20-án szombaton a „Frohner" vendéglőben táncvigalmat rendeznek; kezdete 6 órakor.

— **Kitiltott csodaszerek.** Hieronymi belügyminiszter végre megsokalta, hogy az egész ország hirlapjait elárasztják a küiönféle csodaszereket ajánló hirdetésekkel. A legszigorubb vizsgálat alá veszi ezeket s a melyek az egészségre ártalmasak, kizárja a forgalomból. Már eddig a Brandt-féle svájci labdacsokat kitiltotta

Törvényszéki csarnok.

* **A nagyváradi tüntetések.** A nyáron lezajlott oláh ellenes tüntetések ügyében, befejezték a vizsgálatot. A vizsgálóbiróság a határozatot a királyi ügyészséghez tette át. A tüntetések bünügyének ötven vádlottja van.

Felolvasás a talajmivelő gépekről és eszközökről.

(Tartotta tegnap **Kerpely Kálman** gazd. tanintézeti tanár.)

Debrecen, január 18.

Kerpely Kálmán, debreceni gazd. tanintézet tanára tegnap folytatta a gazdasági tanintézetben tartott, közérdekü felolvasás sorozatát. A nagyszámu közönség által, mindvégig élénk figyelemmel meghallgatott, magvas felolvasásról szóló tudósitásunk itt következik:

Elsősorban röviden kifejti a talajmivelés fontosságát: csakis az okszerüen előkészitett és megmunkált föld adhat oly hozamot, mely a gazdát a jelen nehéz időkön átküzdeni segiti.

Ennek kapcsán röviden ismerteti az ókorban üzött talajmegmunkálást s az ezen célra használt igen primitiv ekét, majd fokozatosan kifejti az eke fejlődési történetét egész a jelen korig.

Az eke fejlődési történetére nagyon jellemző, hogy ezen a mindennapi kenyér előállításához szükséges legfontosabb eszköznek évezredek kellettek, mig tökéletessége jelen fokát elérte. — Ezt oly módon fejti meg, — hogy a föld megmivelése amaz időkben a minden emberi jogoktól megfosztott rabszolgák, később a jobbágyok feladatát képező, kiknek helyzete nem engedte meg hogy javitásokon ujitásokon gondolkozzanak.

Hasonló lassu fejlődés jellemzi a többi talajmüvelő eszközt is. Jelenleg a viszonyok lényegesen megváltoztak: a jogegyenlőség, a népség sürüsödése, a drága megélhetési visszonyok közterhek, adók, a fokozott személyi igények, a világverseny, az alacsony árak, oda járultak, a föld hozamképességét emelni, mi a talajmüvelő gépek nagyfoku tökéletesitését vonta maga után oly annyira, hogy jelenleg ugyanazon földmunka elvégzésére a visszonyok eltérő vólta szerint más és más szerkezetü, alakú stb. géppel rendelkezünk.

Áttér ezután az egyes talajmivelő gépek ismertetésére s különösen felhivja a gazdák figyelmét a használhatóság, jóság, tartósság s kitünő munkaminőségre, kipróbált s e tudatban általános elismerésben részesülő uj-modern gépekre.

Összehasonlitja a magyar ekét a Sack ekével s rámutat előbbinek hibáira; kimutatja, hogy a Sack eke a magyar ekét mindjobban kiszoritja a mennyiben 64 ismert gazdaság közül 58-ban Sack ekét és csak 6-ban használnak magyart. A jobb a jónak mindég ellensége marad Óva inti a gazdákat a városháza előtt gyakran látható cifrára kifestett ekék vételétől: az olcsót mindig legrágábban fizeti meg a gazda.

Felhivja a gazdák figyelmét arra, miért közlik a gépgyárosok árjegyzékeikben ugyanazon ekeféleséget többféle jelzés alatt. A jelzés mutatja azt, mily járásu, sulyu stb. az eke s mily talajviszok között használandók. Ezt a gazdák vajmi ritkán veszik figyelembe s mindig csak a legolcsóbbat keresik ki, tekintet nélkül saját talaj-viszonyaikra stb. — Áttér röviden a mélyitő — rayol — ekék ismertetésére s a mély szántás jelentőségére, e tekintetben a gyakorlati gazdák által beküldött kedvező eredményeket olvasva fel a hallgató gazda-közönségnek. Majd tárgyalja a hármas és kettős ekék jelentőségét és használhatóságuk mértékét és helyét.

Derüre-borura használni a hármas és kettős ekét nagy hiba: ezzel a gazda önmagát csalja meg. A tarlószántás ereje a hármas eke; a vető szántás keverő szántás ereje: a kettős eke. Ismerteti a tarlószántás előnyeit különösen gyomirtó hatását, melynek nálunk, az egyoldalu s gyomterjesztő gabona gazdálkodás mellett kiváló jelentősége van. — Inti a gazdákat, hogy a Debrecen környékén oly — elterjedt kettős eke mellett meg ne feledkezzenek az őszi mély szántásokról, melyre a kettős eke nem használható.

Ismerteti a porhanyitókat, melyek förendeltetése a tavaszi káros szántások pótiásában áll. A porhanyitók beszerzésénél tekintsünk el a „Papst"-féle extirptártól — ez már a multnak porhanyitója. Jelenleg a „porhanyitó boronában" sokkal kitünőbb eszközzel rendelkezünk s ennek megvételét ajánlja.

Rosz borona — különösen a vetések tavaszi fogatolása alkalmával — több kárt, mint hasznot tesz. Ismerteti a „Laake"-féle uj szántóföldi és réti boronáját s ezek használhatóságáról igen elismerőleg nyilatkozik. Azzal végzi előadását, hogy jelen időben kitünőbbnél kitünőbb talajmivelő gépek állanak a gazda rendelkezésére s oly gazda, ki a céljainak megfelelőt nemcsak kiválasztani tudja, de meg is veszi, ki földjeinek megadja a megkivántató jó munkát: fáradtságának gyümölcseit meg is nyeri; mert a jól megmunkált föld nem hagyja cserben gazdáját.

Röviden tárgyalja még a boronákat és hengereket s e tekintetben is felhivja a gazdákat, csakis a legtökéletesebbet használni.

A felolvasás végeztével Vácy János, a debreceni gazd. egyesület elnöke mondott köszönetet a hallgatóság nevében.

Magasba.

A kis összetöpörödött, ráncos képü aszszony közelebb huzza székét a varrógéphez.

— Hogy megszégyenitette azt a sok fiatal embert!

A szép szőke leány elpirul s eszébe jut a tegnapi bál, a tegnapi diadal. Majd elsápad egy kissé, mikor arra gondol, hogy hogy ült a kivilágitott terem egyik sarkában anyjával és Bélával. A cigányok beharangoztak a négyeshez, s ő neki nem akadt táncosa. Béla nem táncol. A sok fiatal leány vidáman forgott körül a nagy termen. Irigyelte őket s szeretett volni meghalni szégyenében. Ekkor odajött a báró.

— Szilvássy báró vegyek. Szabad kérnem egy táncra.

Örömmel táncolt. A zene ütemei sebesebbek lettek, s ők csak táncoltak tovább. A keringő véget ért, s a báró helyére vezette. A mamák arca elsárgult a méregtől s a leányok legyezőjük mögé rejtették boszankodásukat. Következett a csárdás. Szilvássy ismét vele táncolt. Eszeveszett, démoni tánc volt. Ő elszédült, s Szilvássy mellére hajtotta fejét. Béla megkockáztatta;

— Elég lesz már talán Irén?!

— Még csak jegyesem és már is zsarnokoskodik. Hát még ha férjem lesz — szólt ő battist-zsebkendőjét szaggatva.

S aztán jöttek a többiek. Az egész jeunesse dorée esengett egy tánca után. Ő lett a bálkirálynő. Mikor Adamovicscsal, a kis megyei aljegyzővel táncolt, megjegyezte valaki a háta mögött:

— Ejnye de helyes kis leány!

S neki ez nagyon jól esett. Elégtétel volt az előbbi mellőzésért.

Erdősné megsimogatja az Irén haját.

— Szép vagy édes leányom, nagyon szép vagy.

Nézi, nézi leányát, — mint az éhes a táplálékot — s nem tud betelni vele.

— Mikor kis gyermek voltál, elnéztünk édes apáddal — Isten nyugasztalja szegényt a mint az udvaron játszottál. Mindig mondta, hogy a leányunkból nagyságos asszony lesz.

— Édes anyám!

— Bizony édes lányom nagyon megtetszettél a bárónak. Na de nem is talál több ilyen lányt a milyen te vagy.

Megölelte leányát.

— Meg nem is állunk mi olyan nagyon a báró alatt édes leányom. Régi család az Erdős. — A nagybátyád — János bátyám — temesi alispán volt. Mi sem voltunk mindig ilyen állapotban édes leányom. Hat lovon jártunk, sereg ember evett az asztalunknál. Aztán itt hagyott édes apád. Egy csomó adósság volt az örökség. Be voltak táblázva a földek, s csak a min háltunk, csak az volt a miénk. Azt is kihuzta alólunk a zsidó.

Egy könny pergett le a takó, ráncos arcon.

— Vége a nyomoruságnak édes leányom! Látom én, hogy bomlik utánad. Nem tud az nélküled élni Báróné lesz belőled. Sereg cseléd várja a parancsodat. Ugy-e nem kergeted el majd az édes anyádat.

Irén lehajtotta fejét. Jól esett neki anyja hizelgése, s elösmerte, hogy szebb ember Szilvássy Szabó Béláná, elegánsabb is, kényelmesebb életet is nyujthat a feleségének és mindenek felett előkelőbb. — Elgondolta, milyen csinosan fog festeni zsebkendőjén a hétágu korona, s hogy milyen kitünően hangzik: Báró Szilvássy Dezsöné.

II.

Erdősné nem találja helyét a szobában.

— Tessék báró ur. Ebbe a karosszékbe tessék. Kényelmesebb. Sokkal kényelmesebb.

Előtolja a sarokból a kopott, foltozott karosszéket.

— Milyen nagy szerencse, milyen nagy szerencse! De jobb lesz ha kimegyek. Nyugodtabban beszélgethetnek.

Mikor Erdősné csoszogó léptei elhangzottak, Szilvássy megfogta Irén kezét.

— Tudja hogy szeretem, hogy imádom

hogy nem tudok maga nélkül élni. Megakarja-e osztani nevem, vagyonom, akar a feleségem lenni?

— Imádom! Örökre.

Szilvásy körülölelte a leányt. A két ajak, a két test egygyé vált.

Irén a kéjtől lihegve. elhomályosuló szemekkel kérdezte:

— Mikor tartjuk az esküvőt?

— Holnap Pestre megyek, édes, ügyvédemmel beszélni, s a butorokat, s a kelengyédet megvásárolni.

III.

Másnap este a mágnás-kaszinóban vacsorázott. Miközben a Mummot szürcsölte, odaszólt szomszédjához, egy ujdonsült kormánypárti képviselőhöz:

— Érdekes kis kalandom volt a minap Szilváson. Majd elmesélem.

IV.

Irén csak várta, várta Szilvásyt. Elmult a tél, olvadni kezdett a hó, s a kis város utcáin uj élet támadt. A katonatisztek kardcsörtetve kisérték a fiatal asszonyokat, a leányok könnyü, világos ruhákban sétálgattak a korzón, s a betegek kijöttek szivni az édes, tavaszi napsugarat.

Irén arcán mutatkozni kezdett a pirosság, a tüdővész jele. S az a leendő cseppség is zsarnokoskodni kezdett. Az a lelkiismeretnek hizott valami is felszólalt: bukott lány vagy öld meg magad.

V.

Éjszaka.

Erdősné csendesen alszik egy kis, rozoga ágyon. Irén nagy perkál-kendőt vesz fel, s mélyen szemébe huzza.

Kisompolyog.

Egy lámpa beteges fényt vet az utcára. Lenn folyik csendesen a szőke Tisza.

Lemegy a partra. A le nem kaszált fü s a bojtorján derekáig ér.

Eszébe jut, hogy mi lesz anyjából, ha ő is elhagyja. Vissza akar menni, de ismét hallja a hangot. Bukott leány vagy öld, meg magad!

S belefekszik a puha, sima ágyba...

Egy részeg ember rekedt éneke hallatszik, a Tisza még egyszer felveti a holttestet s aztán folyik lassan, csendesen.

Kacér Vilmos

Egy házassága a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

(Folytatás) 87.

HARMADIK KÖTET.

XXXVI.

— Annyi bizonyos, szólt Balbine őt belépni látva, hogy te a meglepetések embere vagy; akkor érkezel, mikor nem várnak.

— Alkalmatlan vagyok?

— Legkevésbbé sem a világon; ismétlem, a mit neked ma reggel mondottam, szabad vagy k.

— S ez nem kezd téged untatni?

— Istenem! Milyen marhák a férfiak ... kivétel nélkül! De miért kérded ezt tőlem? mert veled mindenre vigyázni kell, s midőn egy ostobaságot kiereszteni látszol, az igen gyakran ravaszság.

— Egyszerüen annak megtudása végett, hogy unod e szabadságodat, mert ha azt meguntad ...

— Láttad Virrieuxt?

— Hanem mondasz ostobaságokat, ugy gorombaságokban ismétled magadat. Tudod-é, hogy igen kemény azt kérdezni tőlem, hogy Virrieux érdekében beszélek-é?

— Azt hiszed, hogy nekem nem esik nehezemre azon tanácsod, hogy mondjak le szabadságomról? Hogyan? Oly jó vagyok vicomte urhoz, vagy inkább emlékéhez hü maradni, s a vicomte ur jó nekem azt mondani: „Tedd meg nekem azon barátságot, hogy pótolj engemet mihamarább.“ S visszajösz csak azért, hogy ezen bókot nekem kitálalhassad? Miért nem szolgáltál azzal ma reggel?

— Mert ma reggel a te állhatatosságod hizelgett nekem, a mig most az nyugtalanit. Ma reggel, vidékről hazaérkezve, senkit sem láttam, mig azóta összejöttem nehány barátommal s mindnyája ugyanazt kiabálja: „Tudja ön, hogy Balbine a hüség példányképe, ez hihetetlen, csodálatos, kell, hogy önt rettenetesen szeresse.“

— Nos?

— Nos! ez bizonyára csodálatos, s meg vagyok ez általi kellőleg hatva, de helyzetemben ez veszélyessé kezd válni. Te tudod, hogy van egy jövendőbeli ipam, egy apaipa, a hogy a te szinházadban mondják; e pillanatban épen azzal foglalkozik, hogy vizsgálatot tart rovásomra Mit fog szólni, ha megtudja, hogy elhagytam szeretőmet ezért, hogy leányát elvehessem, de hogy másrészről ezen szerető nem akar engemet elhagyni?

— Ő azt fogja mondani: „Mindennek vége, én vőm.“

— S épen ezt nem akarom, hogy mondja; ime ezért, miután egy vagy másnap ugyis Virrieuxt akarod utódommá tenni, szeretném, ha az ...

— Mindjárt lenne? Igazán nem akarok neked hizelegni, de hozzád hasonlóra még nem akadtam.

— S tudod-é, hogy mit kellene tenned? folytatta Sainte Austreberthe elérzékenyülés nélkül.

— Nem, de tőled eredve, előre is bizonyos vagyok benne, hogy az eredeti lesz; a dolog furcsasága miatt előre is igérem, hogy követni fogom tanácsodat.

— Igy tehát azt mondod Virrieuxnak, hogy elfogadod házát, s az üst felfüggesztési ünnepélyre meghivod d'Espoudeilhant, Chicot Palluelt, herceg Montrevault és nehányat barátnőid közül Végre meghivsz engemet is. Ebéd után ugy intézed, hogy nagy játék kezdődjék a férfiak között, a mi nem fog nehéz lenni, miután a herceg is ott lesz.

— Ha Virrieuxt akarod megrontani, ennek ellenszegülök, magától értve, hogy ennek gondját magamnak tartom fenn.

— Légy nyugodt; nem fogok kártyához nyulni.

Balbine pillanatig gondolkozott, azután kezet nyujtott.

— Jól van! szólt ő, menni fog. Minthogy bucsu fejében ezen tanácsot adod, elfogadom azt. Meg átjuk, ki fog utoljára nevetni. A te napod?

— Holnap, holnapután.

— Tehát holnapután; az órát meg fogom neked irni.

Harmagnap nyolc órakor Sainte Austreberthe az auteuili házban Balbine által fogadtatott. Virrieux marquist maga mellett tartóztatta. A többi vendégek már megérkeztek; a férfiak a meghivottak voltak, a nők a tóparti torony régi nevezetességei, azaz reá nézve régi ismeretségek. Köztük azonban volt egy, a kit sohasem látott, ez alig volt tizenhét éves, s az ő bámulatos szüzies szépsége különös ellentétben állt társnői kidolgozott kellemeivel, az ő egyszerüsége ezek fényüzésével.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* **Logika.** A. Hallottad már, Jenő barátunk megnősül?

B. Gazdag a jövendőbelije?

A. Nem.

B. Szép e legalább?

A. Ugy hiszem, hogy nem, mert regényeket irdogál.

B. Nem értem ezt a logikát?

A. Jegyezd meg magadnak, barátom, hogy a nők csak akkor huznak fel kék harisnyát, mikor már senki sem kiváncsi harisnyakötőjük szinére.

—

Szerencsétlen kivánság.

Halálos ágyán fekszik a javithatatlan — adósságcsináló és fölsóhajt: „Csak legalább addig élhetnék még, a meddig az adósságaimat kifizetem.“

— Uram, hát ön örökké akar élni? — kérdezi az orvos, ki már régóta jól ismeri öt.

*

A RÉGI CSILLAGOK.

A régi csillagok
Eltünek az égen,
Uj csillagok sora
Helyükbe nem terem.
Komor, felhős az ég,
Hosszu az éjszaka,
A hazaszeretet
Viraszt fenn egymaga.

Oh csak viraszsz tovább
Hü hazaszeretetet,
Ki ne alugyanak
Remény, emlékezet!
Egyszer majd elvonul
A felhők serege,
S csillaggal lesz megint
Az ég boltja tele.

Dalmady Győző.

*

Soha sem szabad elvesztened a becsületes asszonyokban való hitedet; két nőnek tartozol ezzel, annak, aki anyád volt és annak, a ki feleséged lesz.

—

Az anyós akkor is keserü, ha cukorból van.

Spanyol közmondás.

—

Az anyós hidegen jó, mint a sonka.

Román közmondás.

*

* **Csodálatos életkor.** A francia lapok egy 121 éves öreg ember haláláról beszélnek Menuisier Antal az öreg neve. A Bretagneban élt. 1772-ben született és 1793-ban mint katona átélte a rémuralmat is. Ott volt XVI. Lajos lefejezésénél. Azután résztvett Napoleon hadjárataiban, de a káplárságnál tovább nem vitte, mert sem irni, sem olvasni nem tudott. Moszkvában a fülei lefagytak, ez vén korában is szembetünővé tette a fejét. Egyiptomban pedig nagy lázt kapott, ugy, hogy már az életéről is lemondtak. A hadjáratból hazatérve, az összegyüjtött pénzecskéjén egy kis földet vásárolt, és részint a lat-, részint gombatenyésztésből tartotta fenn magát és családját. Négyszer házasodott s a negyedik házasságát 81 éves korában kötötte. E négy házasságból 8 gyermeke származott. Ezek közül kettő végelgyengülésben halt meg, a többi pedig ma is él. Ezek is öregek már. A jeles aggastyán tizennégyszer részesült a haldoklók szentségében, az utolsó kenetben, de mert egyszer sem halt meg, utóbb már azt hitte, hogy örökké fog élni. Szenvedélyes dohányos volt. Mikor azt kérdezték tőle, mi a legnagyobb élvezet a világon? Azt felelte rá:

— Mig katona az ember, legnagyobb élvezet az alvás, mikor pedig polgár az ember, legnagyobb élvezet a báró ur szivarjainak az elbagózása.

E polgári élvezetet azonban csak 1875-ig gyakorolhatta. Akkor a báró változtatott-e szivarokat, vagy az ő gyomra gyengült meg, kénytelen volt a száraz füstölés mellett maradni.

A fogait 110 éves koráig használta. Azontul már csak kásával és másféle puha eledelekkel élt. A pálinkát is szerette és 100 éves korán tul is gyakran lehetett látni holtrészegen az ut mellett vagy az árokban.

Leghamarább a szaglását vesztette el, azután a hallását és végül a látását.

Még a legutolsó napjaiban is olyan fecsegő volt, hogy beszédközben senki sem juthatott mellette szóhoz.

— Különösen büszke volt Napoleonra és még 110 éves korában is verekedett a korcsmában. Persze nem bántották az öreget, csak kidobták.

E hó 3-ikán halt meg. Hideg szobában aludt és meghütötte magát. Különben ma is élne.

A kis lutri huzásai.

— Január 18-án. —

Brünni	41.	18.	78.	51.	54.

Közönség köréből.*)

(Nyilatkozat.)

Értesülve, hogy a „Zion“ betegsegélyző egyleti választások alkalmából egyesek mellett vagy ellen propaganda csinálással gyanusittatom, tartozom kijelenteni, hogy ezen hiresztelések minden alapot nélkülöznek, mert én az egylet tisztviselőinek választásába be nem folyok, a mint az rólam, mint üzletemberről, fel sem tételezhető. Agitációm csupán oda terjedt, hogy az eddigi orvosok választassanak meg, mert az egyleti tagok az ő működésökkel teljesen meg vannak elégedve.

Debreczen, 1894. január 18.

Hoffmann Sándor.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Közgazdaság.

* **A felső tiszai ármentesitő társulat** az ártérfejlesztési munkálatokat teljesen befejezte s ki is küldötte már egyes községeknek megtekintés s az esetleges felszólalások beterjesztése végett. A társulat igazgatója Dienes Barna azt is tudatta az egyes községekkel, hogy felvilágositásokkal a legszivesebb készséggel szolgál s bővebb magyarázatok megadása végett kész az egyes községekbe is kimenni. — Igy pl közelebb ki is rándult. H.-Szoboszlóra, mert ottani érdekeltség sérelmesnek tartotta magára nézve az ártérfejlesztési előmunkálatokban eszközölt felvételeket. A tiszai ártér ugyanis kivan terjesztve H.-Szoboszló városnak csaknem egész határára, dacára annak, hogy a szoboszlóiak, kivéve az angyalházi pusztát — sohasem láttak határukon kiömlött tiszavizet. A társaság igazgatójával tartott értekezlet után azt határozta a szoboszlói érdekeltség, hogy Sipos Sándor városi mérnök utján meg fog győződni az ártér fejlesztési előmunkálatok adatainak pontosságáról s a fejleményekhez képest esetleg reklamálni fog az előmunkálatok megállapitásai ellen. Ez azonban még csak a szoboszlóiak dolga. De hasonló helyzetben van az egész Hajdumegye, Nádudvar, B.-Ujváros, P.-Ladány, Kaba, Tetétlen, s több más községek határai is teljesen be vannak vonva az uj ártérbe, s az uj munkálatok alapján az árvédelmi fenntartási költséghez hozzájárulni tartoznak. — Előre láthatólag a felszólamlások egész halmazával fogják megtámadni az uj munkálatokat, mert a közönség mindenütt általánosan egyes kivételek nélkül levén érdekelve közhatározat folytán a vártsok és községek együttes felszólamlására van kilátás. Az előmunkálatoknál — a hogy benünket értesitnek — nincsen semmi szabálytalanság, csak az a meglepő hogy olyan határrészek is bele vannak vonva az ártérbe, a melyről eddig senki sem gondolta volna, hogy azok is beleesnek.

—

Debreceni piac. jan. 15—16. országos vásárban gabonanemüek közül piacra került buza 225.00 mm. 6.50—6.45—6.40 frt. kétszeres 168 mm. 5.50—5.45—5.40 forint rozs 155.00 mm. 5.10—5.05—5.00 frt. árpa 142.00 mm. 5.30—5.25—5.20 frt. zab 207.00 mm. 6.50—6.45—6.40 frt, tengeri uj 36200 mm. 4.20—4.15—4.10; ó tengeri —.——.——.—.— frt, köles 4.50—.— frt — köleskása 10.00 frt, burgonya 2.00 frt. Széna, 100 kilónként, I. r. 2.80, II. r. 2.40. mon t-liszt 14.00, zsemleliszt 12.00 frt. Ló felhajtatott 3294 darab, elkelt 817 db. Szarvasmarha felhajtatott 5800 darab, elkelt 1843 db. Sertés felhajtatott 46000 db. elkelt 26145 db. Sovány sertés páronként 6—12 hónapos 30—45 frt, 22—18 hónapos 40—55 frt, 18—24 hónapos 50—60 frt, öreg sovány 60—65 frt. Kövér sertés kilója 42—44 kr. 100 kiló uj szalonna 43—44 frt, szalonna sótlan 48—50 frt, üzletirányzat élénk.

Husárak: marhahus kilója 44, 46, 48 50 52, 54, 56 (kóser) 60 kr. Borju hus 54—60 kr, sertéshus 48—56 kr. Juh hus — kr.

Napszámárak: férfi saját kenyerén 80 ellátással 50 kr. nő saját kenyerén 30 kr., ellátással 20 kr., gyermek saját kenyerén 30 kr., ellátással 20 kr.

Négy köbméter tölgy tüzifa 12 frt, nyárfa 7 frt. — Négy köbméter fa felvágása 2 frt 20 kr. beszállitása 1 frt 20 kr.

1 hektoliter ó-hegyi bor 34—50 frt. 1 hect. uj-kerti bor 24—32 frt.

A lábas jószágot következő árakon fizették: páronként hizott ökör 320—380, tehén 180—240, hizott tehén bornyával 220—300, hizott meddő tehén 140—160, I. r. jármos ökör 300—420, II. r. jármos ökör 200—250, III. r. jármos ökör 180—200; negyedfü tinó 160—180, negyedfü üsző 100—120, harmadfü tinó 120—140, harmadfü üsző 80—100, rugott ökör bornyu 60—80 frt. Egy darab, bika 100—120, egy darab bivaj tehén 80—90 egy darab jó igás ló 100—120 frt.

—

Érték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1894. jan. 18-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4% — — —	117.10	117.40
„ vasuti beruházási kötvény 4½%	126.—	127.—
„ koronajáradék 4% — — —	94.80	95.30
„ regále váltsági kötvény 4½%	100.75	101.50
Osztrák aranyjáradék 4% — — —	119.25	119.75
Egységes állam kötvény 4²/₁₀% — —	97.50	98.30
Tisza-szegedi 4%-os nyeremény-sorsjegy	142.50	143.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény — — —	428.75	429.25
Osztrák hitelbankrészvény — — —	355.—	355.20
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	112.—	113.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.50	129.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os —	114.75	115.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy — —	12.27	12.75
Osztrák „ „ „ — —	18.75	19.25
Olasz „ „ „ — —	12.75	13.25
Bazilika sorsjegy — — — — —	10.25	10.75
Jó-sziv „ — — — — —	3.25	3.50

Pénznemek:

Cs. és kir. arany — — — — —	5.80	5.95
20 márkás arany — — — — —	12.26	12.36
20 frankos arany — — — — —	9.94	9.98
Sovereignes — — — — —	12.47	12.52

—

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósitása a „Debreceni Ellenőr“ részére.

Budapest, január 17.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Készbuzát ma mérsékelten kináltak, a vételkedv igen gyenge volt, ugy hogy az irányzat meglanyhult, és a forgalmazott 14.000 mm. csak néhány krral olcsóbban talált vevőre.

Eladások:

Tiszavidéki. 300—81 mm. 7.90 frt. 500—80 mm, 7.87½ frt, 500—80 mm, 7.05 frt, 300—79 mm. 7.80 frt 100—79 mm. 7.75 frt, 100—79 mm. 7.70 frt.

3 havi időre.

Egyéb cikkek nem változtak.

Határidő-üzlet. A külföldről érkezett jelentések szerintt ott ismét lanyha irányzat uralkodott és az árfolyamok némi csökkenést szenvedtek, mire a mi piacunk is meggyengült és az árak minden egyes gabonanemben csökkenést szenvedtek.

Zárlat 1 óra:

		frt
Buza	márc. ápril.-ra 1894.	7.44—7.46
	szept.—okt. 1894.	7.64 7.65
Rozs	tavaszra 1894	5.96—5.98
Tengeri	máj.—junra 1894.	4.80—4.81
Zab	márc.—áprilra 1894,	6.69—6.71
Repcze	aug.—szept. 1894	12.20—12.30

Zárlat 4 óra:

		frt
Buza	márc.-ápril.-ra 1894.	7.44—7.45
	szept.—okt. 1894.	7.64—7.65
Rozs	tavaszra 1894.	5.94—5.96
Tengeri	máj.-junra 1894.	4.82—4.83
Zab	márc.-áprilra 1894	6.70—6.71
Repce	aug.-szeptre	12.20—12.30

Időjárás: csendes havazás.

Szerkesztői posta.

D. F. Mennyire fiatal, mennyire naiv egy kedély lehet ön, a ki hálátlanság ellen panaszkodik! Hát nem tudja ö már az Aesopus regéjét a megdermedt kigyóról, a melyet a jóhiszemü vándor a keblén melengetett fel? Bizonyára nem ösmerte fel — szegény — a kigyó természetet, a mig az teljesen föl nem melegedett, csak akkor bánta meg oktalan jószivüségét, a mikor az általa jó helyzetbe jutott dög — megharapta. Hát a Tolstoj (vagy — lehet — Turgenjev) gyönyörü meséje, melyben Jupiter lakomára hivta meg az összes Geniusokat. Mind ösmerték egymást, csak kettőt kellett bemutatni: a Jótékonyságot és a Hálát. Ezek még sosem találkoztak az életben... Hát a Falk Miksa hires apercuje: „Ez az X. Y. engem folytonosan üldöz és bánt. Furcsa! Pedig sohasem tettem vele jót.“ A neveletlen emberben levő fenevad az, a mely tehernek, önkéntes adónak tekinti az elfogadott jótéteményt s azon van, hogy gyülölje a jóltévőt, mint valami adóvégrehajtót. Hogy önt éppen az a barátja fosztotta meg az előléptetéstől, a kit ön hozott be, nos abban már mentséget látunk. Nem csupán rossz természeténél, durva lelkénél és minden máz alul kitörő aljasságánál fogva volt hálátlan, de legalább — érdekből. Sohse gyülölje őt „tisztes önzésével“ és a helyett, hogy versben siránkoznék á la: „Isten hozzád, te elpártolt barát“ inkább találjon abban megnyugvást, hogy Ön a hálátlanság piszkos érzésére képes nem volna.

Ilonka. Hogy az a fiatal ur találkozást adott a gazdászbálon és hogy szerelmének viszonzását kéri egy legyezőu lévő piros szalaggal tudtára adni! Illik ez vagy nem? Miután a dolgot kiirtuk, esetleg mások, igy különösen a mama is olvasnának valamit ebből a jelből, tehát most már nem ajánljuk a jel alkalmazását. E helyett egyszerűbb módot ajánlunk. Adja tudtára érzelmeit az ifju urnak a nő rendelkezésére álló beszédek valamelyikével! szemmel, vagy mosolylyal. Valószinü, hogy a lovag ur a szóbeli eljáráshoz fog folyamodni az irásbeli után s akkor már aligha lesz szükség ami tanácsunkra.

Debreceni városi szinház.

Idénybérlet 87. sz. V. Kis bérlet 7. szám.

Csütörtökön 1894. évi január 18-án:

K. Kopácsy Juliskának a budapesti népszinház primadonnájának felléptével, páratlan bérletben:

Ripp van Winkle.

Regényes operette 3 folvonásban. Irták Mailhac G. és Farnia, zenéjét szerezte Planquette R

Pénteken, 1894 évi január 19-én,

páros szünetben, leszáll. helyárakkal, itt először:

A KIS BABA.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Pusztay Béla. (Rendező: Andorffi.)

Személyek:

Brüknerné (özvegy)	Locsarekné
Berta, leánya	Bogyó I.
Rettenetes Árpád, huszár százados	Péchy K.
Patrontás Muki, tiszti szolga	Andorfi
Csopák János, tiszti szolga	Krémer Jenő
Futó Aladár, vándor szinész	Püspöki Imre
Steinberger Jakab, ügynök	Rózsahegyi
Margit, dajka	Kiss Irén
Kolompér Mátyás, szikvizgyáros	Hevesi
Káplán	Halmai
Borcsa, cseléd Brüknernél	Takács Jolán
Kocsis	Vank P.
1) legény	Hubai
2)	Zajongi
1) csendőr	Paóci Pál
2)	Peterdi

Történik Brüknerné nyaralójában.

Szombaton, január 20-án:

K. Kopácsy Juliska, a népszinház primadonnájának felléptével, páros bérletben:

Király fogás.

Operette 3 felvonásban. Irta Konti Józef.

MÜSOR:

Vasárnap, január **21-én:** „Zsuzsika“, népszinmü, irta Lukácsy Sándor. (Páratlan bérletben.)

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:

Komlóssy Dezső.

Szives tudomásul!

A közelgő farsangra nagy választékban érkeztek raktárra:

Báli szövetek,
Színes selymek,
Franczia-Voile-ok,
Atlas, satin és batistok,
továbbá
legyezők, virágok, csipkék,
BÁLI BELÉPŐK,
melyeket igen olcsón árusitunk el.

SZABÓ LAJOS FIAI
Debreczen, Rózsatér.
Mintákat kivánatra készséggel küldünk

39 á. szám.
1894.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi miniszterium az állami közutak törzskönyvei elkészitésének biztositása czéljából **1894. évi február hó 10-ik napjának** délelőtti 10 órájára zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A Hajduvármegye területén fekvő debreczen—fehértemplom állami közut 1,873—13.007 kilometer szakaszára vonatkozó ajánlatok fent kitett határidőig alulirott hivatalhoz nyujtandók be, hol a versenytárgyalás megtartatni fog.

Az adatok és vallalati feltételek, a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Debreczen, 1894. évi január hó 17.

Hajdumegyei m. kir. államépitészeti hivatal

Öreg és fiatal
férfiaknak!

Legjobb pótlék a **Copaiva-Cubeben-Santalgolyók** és minden más gyógyszer helyett Dr. Müller főtörzsorvos

befecskendezés és labdacsok

orvosi előirás szerint készitve és orvosok által ajánlva mint leghathatósabb és kipróbáltabb szer a **hugyszervek** minden katarussa (folyás gonovhvë, ellen gyors és kitünő eredmény) nyel. Idült esetekben is rosz következmények nélkül alkalmazható. **Eredmény gyakran már néhány nap mulva.** Ára pontos orvosi használati utasitással együtt Nr. I. ujonnan keletkezett bajoknak 1 frt 60 kr; Nr. II. idült, kronikus bajoknak 2 frt 50 kr., postával csomagolásért 25 krral több. Egyedüli fő- és előállitási raktár: **Szt. György gyógyszertár, Bécs, V/2., Wimmergasse 33.**, hova minden levélbeli rendelés intézendő.

297 k.
1893.

Pályázati hirdetmény.

P.-Ladány községben lemondás folytán üresedésbe jött főjegyzői, esetleg a választás folytán üresedébe jövő adóügyi jegyző állásra pályázat hirdet hirdettetik.

I.) A főjegyző javadalmazása:
1.) Természetbeni lakás.
2.) Készpénz 430 frt.
3.) 36½ kat. hold szántó föld.
4.) Marhalevelekbál befolyó jövedelem fele.
5.) Magánmunkálatokért járó dijak.

II.) Az adóügyi jegyző javadalmazása:
1.) Készpénz 360 frt.
2,) Lakbér 100 frt.
3.) 30 kat. hold szántóföld.
4.) Magán munkálatokért járó dijak.

Felhivatnak azon okleveles jegyző urak, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket a választást megelőző napig, vagyis január 30-ig alulirott főszolgabiróhoz adják be.

Nádudvar, 1894. január 16.

Nábráczky
főszolgabiró.

Kerestetik

egy magányos ur részére

két szobából álló lakás

az **egyik szoba butorozva** lakásra alkalmasan, **a másik irodának való egy ágygyal.** — Továbbá **egy lónak való istálló.**

Jelentkezhetni **a Bika szálloda 14. sz. alatt** esetleg a portásnál.

A lakás rögtön elfoglaltatik.

29 sz.
1894

Pályázati hirdetmény.

Hajduvármegye f. évi február havi rendes közgyülésén a közös pénztárnoki állás, — mely évi egyezerkétszáztiz (1210) frt fizetés és háromszáz (300) frt lakbérből álló javadalmazással van összekötve, valamint ezen közös pénztárnoki állás betöltése folytán esetleg üresedésbe jöhető más hivatali állás vagy állások is választás utján fogván betöltetni, felhivatnak az ezen állásokra pályázni óhajtók, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölő bizottság elnökéhez, **folyó évi Február hó 10-ik** napjának d. u. 5 órájáig annyival inkább benyujtsák, mert később érkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1894. Jan. 9.

Gróf Dégenfold József s. k.
főispán.

Szabadalmazott

Gyorsmosó házi szappan.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy az általam feltalált gyorsmosó házi szappan használására teljesen betanitott mosónők állanak rendelkezésére, a kik **ingyen minden dij nélkül fognak bárkit a mosásra betanitani.** Méltóztassanak tehát ez iránt minden tartózkodás nélkül hozzám fordulni. (Lakásom Debreczen, N.-Péterfia utcza 974. sz. a.)

Bátor vagyok ezuttal ujra figyelmeztetni a közönséget arra, hogy a gyorsmosó szappanom **semmi féle kártékony anyagot nem tartalmaz,** a miről bárki meggyőződhetik abból is, hogy a gyümölcs pecsétet — a melyeknek kivételére rendesen clor meszet vagy más vegyi szereket szoktak használni — az én szappanom ki nem tisztitja, csak halványitja. Előnye főleg, hogy rendkivül gyorsan s minden erő nélkül könnyen lehet vele mosni, s hogy a ruhák hófehérek lesznek.

A szappan vegyi alkatrészei teljesen illanók s ezek egyike még a levegőt is tisztitja ugy, hogy általa meg vagyunk kimélve a mosással járó kellemetlen szagtól is.

Kapható a szappan **Csanak József Geréby Fülöp, Kontsek Géza, Kovács Mihály, Leidenfrost Armin, Lusztig Károly, Rickl József Zelmos, Szabó Zsigmond, Varga Lajos Dömök Béla** urak kereskedésében Debreczenben és nállam.

Balogh Zigmondné
Békéssi Róza.

Valódi Hauswaldt-kávé.

A legjobb pótkávé, utólérhetlen szinező erőben és aromatikus izben.

Fekete kávéhoz 1 kanál valódi Hauswaldt-kávé 4 kanál babkávéval.
Fehér kávéhoz 1 kanál valódi Hauswaldt-kávé 3 kanál babkávéval.
Valódi Hauswaldt-kávé kapható minden füszerkereskedésben.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t nyomása. 1894